

Tarih Sinema Etkileşiminin Popüler Kültürdeki Yeri²

Öğr. Gör. Dr. Özcan DEMİR
Gazi Üniversitesi, ozcandd@hotmail.com

Okt. Dr. Namık ÇENCEN
Gazi Üniversitesi, ncencen23@gmail.com

Özet

Popüler kültür genel bir anlayış bütünü olarak günlük uygulamaları kapsamakta hızla üretilmekte ve tüketilmektedir. Bu hızın kazanılmasında kitle iletişim araçlarının önemli bir rolü olduğunu söylemek mümkündür. Kitle İletişim araçlarının yaygınlaşmasının popüler kültürün üretilip yayılması açısından yeni ortamların doğuşunun da önünü açtığı tartışılmaktadır.

Bu çalışmada, popüler kültürün önemli temaları arasında yer alan tarih sinema ilişkisi ele alınarak değerlendirilecektir. Derleme türünde olan bu çalışmada, literatür taraması yapılmıştır. İncelenen kaynakların hangi bilgileri ortaya koyduğu; Tarih Sinema etkileşiminin Popüler Kültürdeki Yeri çerçevesinde betimlenmiştir. Sinema içinde geliştiği toplumu ilgilendiren ve dönemin başlıca siyasal, ekonomik ve ideolojik kuvvetlerinin şekil vermiş olduğu meselelerin anlık bir portresi olarak nitelendirilebilir. Tarih bilimini, geçmişteki olay ve olguların içinde bulunduğu şartlar dahilinde kanıtlara bağlı biçimde ortaya konulduğu nedensellik ilkesine dayalı bir bilim olarak değerlendirmek mümkündür.

Sinema, bir sanat dalı olarak ortaya çıktığı dönemlerden itibaren tarihsel gerçeklikleri tema olarak almıştır. Toplumsal modernleşme ve teknik gelişmelerin ürünü olarak ortaya çıkan bir sanat olarak sinemanın tarihsel gerçekliklerin algılanışı üzerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür. Bu açıdan bakıldığında, sinemanın tarihsel olguların popülerleştirilmesinde etkisi olduğu söylenebilir. Tarihsel gerçeklikler ve bakış açıları sinema ortamı sayesinde günümüz kültürü içersine girmekte ve yeniden dolaşıma sunulmaktadır. Ancak bu tek yönlü bir olgu değildir. Sinemanın çoğunlukla tercih ettiği bir diğer bakış açısı da popüler kültürün etkisiyle tarihsel olguları yorumlamaktır. Sinema, içinde bulunulan çağın değerlerini üreten işleyen aktaran yeniden dolaşıma sunan ticari nitelikli bir popüler kültür ürünüdür. Sinema incelemelerinin öğrencilere tarihi gerçekler ile ilgili olarak izleme, notlar alma, önemli bölümlere geri dönme, tartışma ve yorumlama için zaman verebileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Sinema, Etkileşim, Popüler Kültür.

The Role Of History And Cinema Interaction In Popular Culture

Abstract

It is possible to say that popular culture is a phenomenon that involves the thoughts, attitudes, behaviors and phenomenon within the mainstream culture from late 20th century. As a general way of understanding popular culture includes daily applications and it's rapidly produced and consumed. It is also possible to say that, mass media has an important role in accelerating this process. It is discussed that the spread of mass media has a role in the emergence of new mediums that helped the production and distribution of popular culture.

In this study history and cinema relation as an important theme of popular culture is assessed and discussed. In this qualitative characterized study, document review method is used for data gathering. Cinema has evolved over the period of public concern and the main political, economic and ideological forces that have shaped the portrait can be regarded as a snapshot of the issues. It is possible to qualify cinema as the instant portrait of the issues that are shaped by the major economic, political and ideological forces of the society that it is produced within. The science of history can be regarded as a causality based branch of science which past events and phenomena are examined in accordance with the conditions they were happened and evidence.

Cinema took historical facts as its theme since it arose as a branch of art. It is possible to say that the art of cinema as a result of modernism and technological developments is effective on the perception of historical reality. From this sight of view it is possible to say that cinema is effective on the popularization of historical facts. Historical facts and viewpoints are taken inside popular culture and they are recirculated with the medium of cinema. However this is not a one way phenomenon. The other mostly preferred perspective of cinema is to expound historical phenomenon with the effect of popular culture.

It is possible to say that cinema is an educational material in classroom It is an commercial product which produces, processes, transfers and recirculates the values of the era it is produced. It is possible to say that cinema studies give the students opportunity of watching ,taking notes, returning to important sections, discussing and making comments on historical facts.

Keywords: History, Cinema, Interaction, Popular Culture.

² Bu çalışma, 25-27 Haziran 2014 tarihleri arasında düzenlenen III. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'nda (Sakarya Üniversitesi, Sakarya) sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özetler kitapçığında özeti basılan çalışmadan üretilmiştir.

GİRİŞ

“Bir Film tabii ki bütün tarihi anlatamaz, bir film iki saat sürer en fazla. Film bir tarih kitabı da değil, ayrıca bir üniversite ya da bir tarih okulu da değil film. Ama bir İtalyan tarihçinin söylediği gibi bir film elbette izleyiciyi tarihçinin çalışma odasının içine sokabilir. O andan itibaren izleyici daha fazla öğrenmek istiyorsa araştırıp öğrenebilir.” Costas Gavras

Sinema bir sanat dalı olarak insanlığın tarihsel geçmişini konu alabilmektedir. Tarihin sinemanın konusu olması, toplumların kültürünü de sinemanın çalışma alanına dahil etmiştir. Bu anlamda sinema ve kültürün bir arada incelenmesi toplumsal tarih anlamında yapılan çalışmalar için önemli referanslar ortaya koymaktadır. Sinema, kültürel değerlerin bir bölümünün hafızada canlanmasını sağlayarak gün yüzüne çıkarmaktadır. Aynı zamanda yeni birtakım değerlerin de ortaya çıkmasını kolaylaştırmaktadır.

Sinema bu haliyle popüler kültürün oluşturulmasında ve değerlerin tekrar popülerleşmesinde rol sahibidir. Kitle İletişim araçlarının yaygınlaşmasının popüler kültürün üretilip yayılması açısından yeni ortamların doğuşunun da önünü açtığı tartışılmaktadır. Sinema içinde geliştiği toplumu ilgilendiren ve dönemin başlıca siyasal, ekonomik ve ideolojik kuvvetlerinin şekil vermiş olduğu meselelerin anlık bir portresi olarak nitelendirilebilir. Görsellik üzerine kurulmuş olan günümüz dünyasında insanın hemen her tür algısının etkilendiği gibi tarih algısı da görsel mesajlardan etkilenmektedir. Bu bağlamda toplumu ve hatta toplumları en fazla etkileme potansiyeline sahip kitle iletişim araçlarından biri olan televizyon tarih ile günümüz arasında farklı anlamların çıkarılabileceği bir söylem inşa etmektedir. Popüler kültürün değerleriyle biçimlendirilen televizyonun görsel dili, modernitenin ortaya çıkardığı tarih yazıcılığı anlayışının ve tarih kuramlarının bütüncül anlayışına bağlı kalmayan anlatıların gelişmesine neden olmuştur (Bilis, 2013:20). Tarih bilimini, geçmişteki olay ve olguların içinde bulunduğu şartlar dahilinde kanıtlara bağlı biçimde ortaya konulduğu nedensellik ilkesine dayalı bir bilim olarak değerlendirmek mümkündür. Tarihle ilgilenenin geçmişi keşfetme yolculuğu, insanın ve toplumsallığının varoluşu konusunda “sinema” ile sorulara yanıt arayanların yolculuğu ile kesişme olanağı bulabilecektir. Jean Claude Carrier’e göre, “Geçmiş sinemanın kendi alanı içindedir; sinema geçmişi yeniden ortaya çıkarır, kumaşlarından giysilerine kadar insanların jestlerinden dillerine kadar her şeyi yeniden yaratır (Akt. Makal, 2010: 14).

Popüler kültür ürünlerinden olan film ve dizilerin, öğreticileri ve bu alanda söz sahibi olan uzmanları dışladığı (Dimitriadis, 2012:26) yönünde değerlendirmeler yapılsa da bireylerin okul sonrası hayatlarında kitaplardan ve dergilerden daha fazla yüz yüze gelecekleri film ve dizileri eleştirel değerlendirmelerinin sağlanması tarih öğretimi açısından önemlidir. Tarihsel içerikli popüler kültür ürünleri olan film ve dizilerin eleştirel analizinin öğretilmesi, öğrencilerin derse olan ilgilerinin kaybedilmesi riskini ortadan kaldırmak için önemlidir. Bu aşamada, öğretmenler film ve dizilerdeki olgusal hataları vurgulamaktansa; popüler film ve televizyon yapımlarının biçimsel özellikleri gereği tarihsel gerçekleri sıklıkla değiştirdiği ve önemsizleştirdiğine dikkat çekmelidir (O’connor, 1987:9). Günümüz kitle iletişim olanaklarının vardığı noktada, görsel-işitsel materyallere ulaşmak kolaylaşmıştır. Televizyon için hazırlanan tarihsel referanslı programların bu alanda öğretim materyali olarak kullanılması öğrenciye kazandırılması hedeflenen beceriler açısından önemlidir. Ancak, görsel-işitsel materyallerin analitik bir biçimde kullanılması derslerin tümüyle bu materyallerle işlenmesinden daha önemlidir (Çencen ve Demir, 2013: 78).

Böylece tarihin bir evresinde toplumun benimsediği değerleri yeniden popüler yapabildiği söylenebilir. Tarih Sinema popüler kültür ilişkisini bu çerçevede ele almak mümkündür. Bu çalışmada, popüler kültür, bu kavramın tarih bilimiyle ilişkisi ve popüler kültürün sinemada yeniden üretimi ile tüm bu sürecin tarih bilimiyle ilişkisinin açıklanması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Derleme türünde olan bu çalışmada, konuyla ilgili yerli ve yabancı literatür incelenerek kullanılan kaynakların hangi bilgileri ortaya koyduğu; Tarih Sinema etkileşiminin Popüler Kültürdeki Yeri bağlamında yorumlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada incelenen yerli ve yabancı literatürün çalışmanın amacına ilişkin olarak neleri söylediği yada hangi sonuçları ortaya koyduğu ön plan çıkarılmaya çalışılmış, Tarih Sinema popüler kültür ilişkisini çerçevesinde özetlenip değerlendirilmiştir.

POPÜLER KÜLTÜR VE POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNÜ SİNEMA

Popüler kültür belirli bir dönem içerisinde toplum tarafından beğenilen ve sahiplenilen öğeler bütünü olarak değerlendirilebilir. Kültürel öğelerin beğenildiği dönemleri kesin hatlarla belirlemek mümkün olmasa da beğeni konusu kültürel öğelerin değişimi bu tanıma güçlendirir niteliktedir. Oktay'a (2004: 273, 274) göre de, popüler kültür en geniş ve kabul gören tanımıyla, "gündelik hayatın" kültürüdür. Tarih boyu popüler kültür halka ait kültür olarak görülmüştür. Bu bakış açısı zaman zaman daha az nitelikli olarak algılanmasına sebep olmuşsa da içinde bulunduğumuz çağda toplumsal beğenin kültürel öğelerin üretimi ve bir endüstri olarak tüketiminde etkili olduğunu söylenebilir. Popüler olan halk tarafından yaygın olarak beğenilen ve tercih edilendir (Akgül, 2006: 13-18). Halka ait olan anlamında da kullanılan popüler sözcüğü bu anlamda halk tarafından sahiplenilen kültürel öğeleri de kapsamaktadır. Bu anlamda popüler kültür; gündelik hayata ilişkin bir kavram ve gündelik hayatın kültürüdür. Yaşamının, değişiminin yegane sebebi budur.

Popüler kültür kavramının günümüzdeki durumu ise üretildiği toplumu aşan bir niteliktedir. Kültürün evrenselliği tarihin her döneminde vurgulanmıştır. Popüler kültürün üretildiği toplumu aşan yönü ise burada belirtilen niteliğin dışındadır. Popüler kültür ürünleri çağımızda aynı zamanda birer ticari metadır. Sermaye gibi bu ürünler de küresel ölçekte dağıtılmaktadır. Bir dönemde bir toplumda popüler olan öğelerin dünyanın geri kalanı için de popüler olarak algılanmaya başlanması içinde bulunulan iletişim çağında sık görülen bir durumdur. Popüler kültür eğlence sektörü ürünlerini kapsamaktadır.

Popüler kültür ürünlerinin karakteristiklerinin sunulmasında ve aktarılmasında sinema ve televizyon ürünlerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür. Sinema günümüzde belki de en rahat olarak ulaşılabilen kültürel ürünlerdendir. Sinema ürünleri yapım şirketlerine ait tescilli fikir sanat eserleridir. Bu ürünler belirli dönemler için lisanslanabilmekte ve dağıtılmaktadır. Sinemanın yalnızca sinema salonlarında değil sayısal platformlar (televizyon - bedava ve ücretli tv), internet ve video müzik endüstrisi aracılığıyla dükkânlar üzerinden dağıtılması mümkündür. Sinemaya ulaşmak için bilet satın almak ya da televizyon sahibi olmak yeterlidir. Popüler kültür ürünleri kar amaçlı olarak hazırlanmaktadır. Sinema eserleri de bu anlamda karlılık için üretilmektedir (Evans, 2005: 39).

Sinema her ne kadar teknolojinin sağladığı olanaklar sonucunda sanatsal kaygılarla gelişmeye başlamış bir alan olsa da ticari bir meta olarak değer taşıdığına keşfiyle profesyonel bir sektör haline gelmiştir. Kültürel değerlerin kullanıldığı ve yeniden üretildiği bu alanın ürünleri ciddi ekonomik çalışmalar sonucunda profesyonel olarak pazarlanmaktadır. Bu ürünleri yüksek bütçelerle büyük yapım şirketleri hazırlasa da ürünler aslen orta ve düşük gelir düzeyine sahip toplumun geneli için üretilmektedir. Bu fark üretenle tüketenin eğitimi ve kültürü alanında da kendini göstermektedir. Gerçekten de halkın geneline hitap eden sinema eserlerinin temel bir iletişim stratejisi olarak kolay anlaşılabilir olduğunu söylemek mümkündür. Bu eserlerin ürettiği söylem değişik yaş, eğitim, kültür ve cinsiyet grupları tarafından rahatlıkla okunabilmektedir.

Sinema eserleri üzerine yapılan kültürel analizler bu ürünlerin ürettikleri değerleri de analiz etmektedir. Bu bağlamda tüm popüler kültür ürünlerinde olduğu gibi sinema eserlerinde de belirli tiplerin üretildiği, bunların yeniden şekillendirildiği üzerinedir.

TARİH VE SİNEMA

Sinema ürünlerinin genelini toplumun tüketmesi için yapıldıklarını söylemek mümkündür. Çağımızın sanatı ve en büyük endüstrilerinden biri olan sinema, "hatırlamak" ve "anlatmak" gereksinimlerinin gerçekleştirildiği bir platform olarak tarih ya da geçmişle yakın bir bağ içindedir. Tarih duygusunu, "hatırlama" ve "anlatma" yoluyla sürekli yenilemekte ve var etmektedir (Erkılıç, 2005: 74). Bu anlamda birer popüler kültür ürünü olarak toplumun bir dönemdeki beğenilerinin de göstergesidirler. Sinema, geçmişte meydana gelmiş olaylardan etkilenmiş, günümüzde meydana gelen olaylardan etkilenmekte ve gelecekte de dünyada meydana gelecek olaylardan etkilenecektir (Öztaş, 2007: 39). Sinema çok boyutlu bir sanat alanıdır. Görsel işitsel yönleri mevcuttur. Sinema moda, sinema müzik gibi etkileşim boyutlarından bahsetmek mümkündür. Bu anlamda bir filmi izleyen kişi tüm bu alanlara ilişkin öğeler görebilmektedir. Ayrıca, sinema içinde geliştiği toplumu ilgilendiren ve dönemin başlıca siyasal, ekonomik ve ideolojik kuvvetlerinin şekil vermiş olduğu meselelerin anlık bir portresi olarak nitelendirilebilir (Chansel, 2003: 3).

Cemal Kafadar'ın Ahmet Gürata ile yaptığı söyleşide vurguladığı gibi; "... filmlerin kendisi artık tarih. Bir belge gibi. Bilhassa sinema teknolojisinin geliştiği bir, bir çeyrek yüzyılı, tarihi bir dönem olarak düşünürsek, filmler bizzat bunun bir belgesi oluyor. 1920'leri çalışıyorsunuz, o yıllardan çekilmiş belgeseller, haber filmler, erken aktüalitelere var." (Gürata, 2005)

Bu haliyle toplumun alışkanlıkları ve beğenileri ile ilgili kanıtlar sunmaktadır. Sinemada beğenilen ürünlerin gündelik hayatta da tercih edildiğini görmek mümkündür. Sinema eserleri bu şekilde olduğu gibi topluma beğeni nesnelere sunmakla birlikte toplumun kültürel üretimlerini de yeniden dağıtımına sunabilmektedir. Bu etkileşimin iki yönlü olduğunu söylemek mümkündür.

Sinema tarih etkileşimi konusunu da bu boyutlarda ele alınabilir. Tarih bilimi somut kanıtlarla geçmiş anlatmayı hedeflemektedir. Sinema da kültürel değerleri, olguları yeniden üreten ve dolaşıma sunan bir popüler kültür alanıdır. Sinema, teknolojik gelişmeler ile geçmiş kaydetme becerisini kazandığından beri sinema, kültürel hayatın bellek merkezlerinden biri olmuştur. Kostümlü ve tarihi filmlerin konusu zaten geçmiştir. Bunun yanında geçmişinden bugüne kadar üretildiği her dönemin de yansıtıcısı, anımsatıcısıdır. Geçmiş ve gelecek, şimdi ve sonrası arasındaki ilişkide önemli bir köprü görevi görmektedir. Bu haliyle sinemanın tarihte yer alan olgu, kültürel değer ve yaklaşımları tema edindiği görülmektedir. Bir diğer etkileşim yönü olarak ise tarih biliminin de sinema ürünlerini birer kanıt olarak ele alıp işleyebildiği ve buna yönelik söylemler geliştirebildiği söylenebilir.

Bu haliyle iki boyutlu bir sinema tarih etkileşiminden bahsedilebilir. “Sinemanın Tarihi” ya da “Tarihin Sineması” biçiminde formüle edilebilecek bu boyutların ilki sinemanın tarihi sürecinin incelenmesi ile toplumun belirli bir dönemdeki kültürel tarihinin ortaya konulması; ikincisi ise tarih temalı filmler ile tarih öğretimine katkıda bulunmaya çalışılmasıdır. Sinemanın popüler kültürün aktarımındaki en önemli rolü ise her iki boyutun da popüler kültürün öğeleri haline gelmesidir. Tarihi bir olgu sinema ile yeniden popüler hale gelebildiği gibi, bir sinema eseri de içeriği ile popüler olabilmektedir. Sinema eserindeki içerik tarihsel olguların aktarımında ve bu olguların içselleştirilmesinde önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sinema televizyon endüstrisinin tarihsel gerçekleri popülerleştirilmesi sıkça görülen bir durumdur. Braveheart örneğinin İngiliz İskoç mücadelesini, Er Ryan’ı Kurtarmak filminin Normandiya çıkarmasını ve son olarak Muhteşem Yüzyıl örneğinin Kanuni Sultan Süleyman Dönemini popülerleştirilmesi buna örnektir. Murat Bardakçı’nın deyişiyle Türk Toplumunu “Kanuni’nin Oğlunu İdam Ettirdiğini 450 Yıl Gecikmeyle” (Habertürk, 2014) öğrenmiştir.

Sinema bir dil olarak çok boyutludur. Ayrıca görsel bir ürün olan sinema teknik olarak da bunu gerektirmektedir. Söz konusu durum tarih öğretiminin bir ihtiyacına da kısmi düzeyde cevap verebilecek niteliktedir. Tarih, ders kitaplarından öğrenilmekte ve burada genel olarak kazanılan zaferler, barışlar ve tarih büyüklerinin biyografilerine indirgenmeye çalışılmaktadır. Oysa tarih çok kapsamlı bir disiplindir. Bu disiplinin, eğitimsel, sosyal, kültürel, kurumsal yönleri bulunmaktadır. Tüm bu boyutları anlatmak için sayfalar dolusu bilgi içeren kitaplar yazılıp tarih dersine ilişkin kazanımların öğrencilere aktarılması ümit edilirken; tarih temalı yapımların tek bir sahnesi çoğu mesajı daha etkin biçimde aktarabilmektedir.

Tarih ile ilgili sinema filmleri ve televizyon dizileri, tarih ders kitaplarından ve akademik tarih makalelerinden daha fazla ilgi görmekte ve daha geniş kitleler tarafından takip edilmektedir. Geçmişte yaşanmış bir konu ile ilgili bir tarih kitabını ya da bir akademik makaleyi okumaktansa onunla ilgili bir filmi seyretmenin daha cazip ve kolay geldiği gerçeği ile karşı karşıya bulunmaktayız (Öztaş, 2011: 801).

Sinema toplumsal tarihi içermektedir. Bu anlamda, popüler kültür tarihin konusudur. Çağımızda sinema da tarihin konusu haline gelmektedir. Bununla birlikte, tarihin başat öğretim materyali olarak sinemanın görülmesi bir sorundur. Aynı şekilde, tarih yazmak için de sinemanın tek belge olarak addedilmesi hatalı olabilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Tarih temalı yapımların popüler kültür ürünlerinde olduğu gibi öncelikli amacı toplumun geneli tarafından kolayca anlaşılması ve beğenilmesidir. Dramaturji açısından çok mantıklı görülen bu durum tarih yazını açısından çoğu gerçeğin üstünkörü anlatılması, çarpıtılması ya da hiç göz önüne alınmamasını beraberinde getirebilmektedir. Tarihi gerçekler sinema sahnesinde yeniden üretilirken popülerleşmekte, halkın genelinin bunlara ilgi duyması sağlanmakta ancak bilimsel tarih algısından uzaklaşabilmektedir. Bu anlamda, sınıf ortamında bu eserlerin öğretmen gözetiminde tartışmalı olarak izletilmesi, toplumsal hayatta da bu eserlerin kitle iletişim araçlarında uzmanlarca değerlendirilmesi daha doğru bir yaklaşım olabilecektir. Öztaş (2012:167), da popüler film ve televizyon yapımlarının tarihi gerçekleri nasıl manipüle edebileceği, önem derecesini nasıl azaltabileceği konusunda öğrenciler bilinçlendirilmeli ve öğrencilerin filmlerdeki görüntüleri nasıl sorgulayacağını gösterilmesine işaret etmektedir.

Tarih öncesi dönemlerin analizi yapılırken nasıl ki mağara duvarlarındaki yazılar, kurganlardaki kalıntılar, kilim dokumalarındaki işlemler kanıt olarak kullanılmışsa içinde bulunduğumuz çağın tarihi yazılırken de sinemanın bir belge türü olarak dikkate alınması gerekir. Popüler kültür ürünlerinin tarih yazımında kullanılması yeni bir durum değildir. Gelecekteki tarih yazımında popüler kültürün önemli öğelerinden sinema, döneminin çok boyutlu analizi için vazgeçilmez kaynaklardan birisi olacağı söylenebilir. Sinema kurgusal yapısı ile sanatçının yorumuna açıktır. Bu nedenle, tıpkı tarih temalı yapımların analizinde olduğu gibi belge olarak sinema eserleri değerlendirilirken de daha farklı kaynakların desteğine ihtiyaç bulunmaktadır. Tarihsel film ve dizilerin temel tarih öğretimi aracı olarak kullanılması ya da öğretmenlerin yerini alması değil öğrencilerin önemli konu ve meselelere ilişkin geleneksel entelektüel çalışmalara yönelmelerinde bu ürünlerin kullanımının ne kadar etkili olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Stoddard ve diğ., 2010:83).

Sinema, içinde bulunulan çağın değerlerini üreten işleyen aktaran yeniden dolaşıma sunan ticari nitelikli bir popüler kültür ürünüdür.

KAYNAKÇA

- AKGÜL, A.E. (2006). *Popüler Kültür - Televizyon İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme*. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- BARDAKÇI, M. (2014). *Tarih Kitaplarında Tarih Öğretilmiyor Mu?* (Ed.: T. Dağhoğlu), 22 Şubat 2014 Habertürk Gazetesi.
- BİLİS, A.E. (2013). *Popüler Televizyon Dizilerinden Muhteşem Yüzyıl Dizisi Örneğinde Tarihin Yapısökümü*, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 45, s. 19 – 38.
- CHANSEL, D. (2003). *Beyazperdede Avrupa: Sinema ve Tarih Eğitimi*. (Çeviren: Nurettin Elhüseyni), İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- ÇENCEN, N. Ve DEMİR, Ö. (2013). *Günümüz Ortaöğretim 10. Sınıf Tarih Ders Kitabı İle Muhteşem Yüzyıl İsimli Televizyon Dizisindeki "Kanuni Sultan Süleyman Dönemi" Söylemlerinin Gösterge Bilimsel Açından Karşılaştırılması*, Türk Tarih Eğitimi Dergisi, 2 (1), s. 76-101.
- DIMITRIADIS, G. (2012). Popular Culture, De-Centering Educators And Critical Dispositions. *Critical Studies in Education*, 1 (53), 19-27.
- ERKİLİÇ, S. A. D. (2005). *Kurmaca Filmler Üzerinden Sinema ve Tarih İlişkisine Bakış*, Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, Sayı:2. s.71-87.
- EVANS, R. (2004). *A Fickle Lover: Experiences With The Media in Historical Context*, (Editör: Margaret Smith Crocco, Social Studies And The Press), Amerika Birleşik Devletleri: Information Age Publishing.
- GÜRATA, A. (2005). *Cemal Kafadar ile Sinema Tarih İlişkisi Konulu Söyleşi*, İstanbul.
- KARASAR, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MAKAL, O. (2010). *Sinemada Tarihin Görüntüsü*, İstanbul: Mega Basım.
- O'CONNOR, J. E. (1987). *Teaching History With Film And Television. Discussions On Teaching American Historical Association*, Washington D.C. National Endowment for the Humanities (NFAH).
- OKTAY, A. (2004). *Sanat ve Siyaset*, İstanbul: Everest Yayınları.
- ÖZTAŞ, S. (2007). *Tarih Öğretimi ve Filmler: Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.
- ÖZTAŞ, S. (2011). *Tarih Sinema İlişkisi ve Sinema Filmlerinin Tarih Derslerinde Kullanımının Önemi*. (Ed. Mehmet Öz. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler.), Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- ÖZTAŞ, S. (2012). *Tarih Öğretiminde Filmlerin Kullanımı*, (Ed. İsmail Hakkı Demircioğlu – İbrahim Turan; Tarih Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı), Ankara: APEGEM Akademi.
- PÖSTEKİ, N. (2012). *Sinema Salonlarının Dönüşümünde Bellek ve Mekan İlişkisi*, http://akademikpersonel.kocaeli.edu.tr/nposteki/bildiri/nposteki31.05.2013_00.54.44bildiri.pdf (Erişim Tarihi: 16.07.2014)
- STODDARD, J. D. ve WILLIAM, M. (2010). More than "Showing What Happened": exploring the potential of teaching history with film. *The High School Journal*, January/ February 2010, 83-90.

EXTENDED SUMMARY

It is possible to say that popular culture is a phenomenon that involves the thoughts, attitudes, behaviors and phenomenon within the mainstream culture from late 20th century. As a general way of understanding popular culture includes daily applications and it's rapidly produced and consumed. It is also possible to say that, mass media has an important role in accelerating this process. It is discussed that the spread of mass media has a role in the emergence of new mediums that helped the production and distribution of popular culture.

In this study, it is aimed to explain the binding process of history and the concept of "Popular Culture", its relation with history and reproduction of it through cinema.

Methodologically, in this study history and cinema relation as an important theme of popular culture is assessed and discussed. In this qualitative characterized study, document review method is used for data gathering.

Cinema has evolved over the period of public concern and the main political, economic and ideological forces that have shaped the portrait can be regarded as a snapshot of the issues. It is possible to qualify cinema as the instant portrait of the issues that are shaped by the major economic, political and ideological forces of the society that it is produced within. The science of history can be regarded as a causality based branch of science which past events and phenomena are examined in accordance with the conditions they were happened and evidence.

Cinema took historical facts as its theme since it arose as a branch of art. It is possible to say that the art of cinema as a result of modernism and technological developments is effective on the perception of historical reality. From this sight of view it is possible to say that cinema is effective on the popularization of historical facts. Cinema is an open medium for the interpretation of its artist with its fictious structure. For that reason, the support of different sources is needed to evaluate history themed films as evidence just as the other history themed productions.

Historical facts and viewpoints are taken inside popular culture and they are recirculated with the medium of cinema. However this is not a one way phenomenon. The other mostly preferred perspective of cinema is to expound historical phenomenon with the effect of popular culture.

It is possible to say that cinema is an educational material in classroom It is an commercial product which produces, processes, transfers and recirculates the values of the era it is produced. It is possible to say that cinema studies give the students opportunity of watching ,taking notes, returning to important sections, discussing and making comments on historical facts. Cinema is an commercial cultural commodity that produces, processes and recirculates the era it is produced within.